

Osoby

PÁN Z CHUDOBIC inšpektor církevní
ATTILA^[2a] jeho synáček
PROCHÁZKA předešlý rektor kocourkovský
LUDMILA jeho dcera
KOSTELNÍK
JAN TĚSNOŠIL čížmár^[3a]
MADLENA jeho manželka
ANIČKA jeho dcera
HONZÍK jeho syn, študent
SVOBODA pozvaný za rektora do Kocourkova
VOJTĚŠKA souseda Těsnošilova
VOJTĚCH její syn, študent
ŠKŘIVÁNEK¹⁹ študent
RAJNOHA^[4a] hadnad'²⁰
GARAZDA²¹, KRAHULEC zbojníci

19 *škrivánek* - škovránok, spevavý vták

20 *hadnad'* (z *mad'*) - kapitán

21 *garazda* - výtržnosť

První jednání
(Světlice čizmárova, v koutě verštat²²)



P r v n í v ý s t u p

Těsnošil a Madlena

(*Těsnošil se obléká a keřuje nohavice. Madlena jeho třírohý klobouk v ruce drží.*)

TĚSNOŠIL Jen ty na mne spolehni, szívem²³, a nic se neboj. Jako tu před sebou vidíš Těsnošil Jánoše, tak musí být můj soused rektorem v Kocourkově. (*Utírá fousy.*) Nebo zdá se mi lelkem, hoky reá pillantott egyyet leányomra; amint a magyar mondja.²⁴ — Ale sem to ještě nikomu nepověděl. Ať to mezi námi zůstane!

MADLENA To ste mohl, pane Těsnošil, po celém Kocourkově hlásat, a přece by nikdo nebyl prozradil vaše tajemství. I já nyní tolik vím, kolik předtím. Vy jen vaši uherčinu melete a já tomu nic více nerozumím než hus do piva.

TĚSNOŠIL I arci²⁵, že ten nerozumí, kdo, co živ, nikam nevyšel z Kocourkova. Ale rozumí bezzeg²⁶, kdo byl v Miškovci na vandrovce nebo ve Velkém Varadině, Nagy Váradon, amint a magyar mondja.²⁷ — Já mluvím, že se můj pán soused zdá míti bystré očko na mou Aničku, rozumíš-li mně?

MADLENA Tot sem já také již předešlé vakácie²⁸ při něm znamenala. A tá nevinná holka, naše Anička, by také nebyla, tuším, proti tomu, kdyby

22 verštat/verkštat (z nem.) ~ náradie, náčinie

23 szívem (mad.) ~ srdce moje

24 ... lelkem, hoky reá pillantott egyyet leányomra, amint a magyar mondja. (mad.) ~ ... duša moja, že poškuľuje po mojej dcére, ako Maďar vraví.

25 arci (lat.) ~ veru, isto, určite, samozrejme

26 bezzeg (mad.) ~ však

27 amint a magyar mondja (mad.) ~ ako Maďar vraví

28 vakácie (z lat.) ~ prázdniny

to štěstí Martinka potkalo. — Nu ale slyš, Janičku, nebude-li ten, bude jiný. Slyšet, že má jakýsi Turčan více než půl konventu²⁹ po své straně a že mu od jakéhosi potřímisku napřed psáno, aby s našimi studenty pospíchal.

TĚSNOŠIL Fiam³⁰, ty na písku staviš. To nic jistého není a nemám naději, abychom vyhráli.

MADLENA I proč pak ne? Má Anička se vždy může líbit takovému mladému chasníkovi.

TĚSNOŠIL Nechej stát, szívem³¹. Nynější studenti jsou synové světa a opatrní v svých věcech, jako se v evanjelii čítává.^[5a] — Ti se dnes obyčejně zavčasu zaopatří a srdce své i desítím prodají. Proto kolik stojí v mé moci, za souseda budu bojovat.

MADLENA Nu jen dlouho nemeškejte, poněvadž vidět, jako se již všecko ouhrnkem valí do konventu.

TĚSNOŠIL (*obléká kepeň a klade klobouk na hlavu*) Pohledej, fiam, pohledej mou trstenici. Máš pravdu, že není co meškati, poněvadž již udeřila devátá a kde se jedná o štěstí Církvě, tam já nemohu chybět. — Musím pospíchat, abychom v hanbě nezůstali. (*Madlena mu podává trstenici, vtom vkročí Sousedu.*)

Druhý výstup

Sousedu a předešli

SOUSEDA Ach, takli sem přece tak šťastná, že ste mi neuletěli prve, než sem mohla s vámi jedno slovíčko promluvit.

TĚSNOŠIL Nu jen na krátce, szomszéd asszony³², poněvadž, jako vidíte, noha v střemeni — lóra katona, amint a magyar mondja.³³

SOUSEDA Len slovíčko, pane sousede! Poněvadž na vás, jakožto jednom z nejstarších oudů slavného konventu mnoho záleží, rozumíte-li mně?

29 *konvent* (z lat.) - zhromaždenie, rada

30 *fiam* (mad.) - dieťa moje

31 *szívem* (mad.) - srdce moje

32 *szomszéd asszony* (mad.) - pani suseda

33 *lóra katona, amint a magyar mondja* (mad.) - na koňa, vojak, ako Maďar vraví; maďarský ekvivalent slovenského „noha v strmeni“